SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY
Vilhonkatu 4 B
00100 HELSINKI

7.9.2021

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Suomen matkailualan liitto ry:n lausunto: Asia: Hallituksen esitys (HE 102/2021 vp) eduskunnalle laiksi matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Suomen matkailualan liitto ry (SMAL) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta. Lausumme asiasta seuraavaa.

Yleistä

Matkailuala on yksi koronapandemiasta eniten kärsineitä toimialoja. Erityisesti kansainvälisen matkailun parissa toimivat yritykset, joista suuri osa on rekisteröitynyt Kilpailu- ja kuluttajaviraston vakuusrekisteriin, ovat maaliskuusta 2020 lähtien kituuttaneet joko minimaalisella liikevaihdolla tai täysin ilman mitään matkamyyntiä. SMALin matkatoimistojäseniltään keräämien tietojen perusteella yritysten yhteenlaskettu myynti oli heinäkuussa 2021 edelleen 85 prosenttia vähemmän kuin heinäkuun 2019 matkamyynti. Samaan aikaan noin 54 prosenttia näiden yritysten henkilöstöstä oli yhä joko osa- tai täysiaikaisesti lomautettu. Työ- ja elinkeinoministeriön 6.9.2021 julkaisema, matkailun kehitysarvioita laatineen työryhmän selvitys puolestaan ennustaa vuoden 2021 matkailukysynnän jäävän 30–40 prosenttia pandemiaa edeltäneen tason alapuolelle. SMALin keräämien tietojen tapaan myös tämä selvitys arvioi, että suomalaisten ulkomaanmatkustuksesta syntyvä kulutus Suomessa vähenee 76–86 prosenttia riippuen joko optimistisesta tai pessimistisestä arviosta loppuvuoden matkamyynnin osalta.

Vaikka EU- ja Schengen-maiden osalta Suomen viranomaisten matkustussuositus on laskettu ’noudata erityistä varovaisuutta’ -tasolle, lähes kaikkien muiden maiden osalta virallinen suositus on edelleen tasolla ’vältä tarpeetonta matkustusta’. Suomen hallituksen ja useiden viranomaistahojen julkisuudessa esittämissä kannanotoissa ei niin ikään rohkaista suomalaisia matkustamaan, pikemminkin päinvastoin, mikä näkyy matkavarausten suhteellisen vaatimattomina määrinä.

Tätä taustaa vasten SMAL pitää erittäin hyvänä esityksen ehdotusta, jonka mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei määräisi eikä perisi maksuvelvollisilta matkapalveluyhdistelmien tarjoajilta valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksua vuodelta 2020. SMAL on jo syksystä 2020 lähtien esittänyt, että vakuusvelvolliset matkapalveluyhdistelmiä tarjoavat yritykset vapautettaisiin Kilpailu- ja kuluttajaviraston määräämistä ja perimistä maksuista vuodelta 2020. Monille toiminnanharjoittajille, joista suurin osa on pieniä tai keskisuuria yrityksiä, maksujen periminen aiheuttaisi uusia taloudellisia haasteita entisten lisäksi. Mediassa otsikot vakuuttavat, että Suomen talous on toipunut koronakriisistä nopeasti. Kuten edellä esitämme, tämä ei valitettavasti koske useimpia matkailualan, erityisesti kansainvälisen matkailun parissa toimivia, yrityksiä. **SMAL katsookin, että valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksujen perimättä jättäminen tulisi ulottaa koskemaan myös vuoden 2021 maksuja, jotka olisivat tulossa maksettaviksi syksyllä 2021.**

Hallituksen esityksessä tuodaan esiin se, että lain väliaikaisella muutoksella ei olisi merkittävää taloudellista vaikutusta valtion näkökulmasta, vaikkakin jonkin verran verotuloja jäisi valtiolta saamatta. Oleellista tässä yhteydessä on huomata se, että valvottavilta yrityksiltä perittävään **maksukyvyttömyyssuojamaksuun** kytköksissä olevaa, valtion talousarviossa olevaa siirtomäärärahaa ei ole nykyisen lain voimassaolon aikana edes tarvinnut käyttää. Ilman nyt esitettyä lainmuutosta, kyseinen maksukyvyttömyyssuojamaksu tulisi silti yritysten maksettavaksi. Ja kuten edellä todettiin, **vuoden 2020 maksu pohjautuisi vuoden 2019 matkapakettiliikevaihtoon, mikä ei olisi koronakriisin vaikutukset huomioon ottaen oikeudenmukainen lähtökohta. Vuoden 2021 maksukyvyttömyyssuojamaksu puolestaan perustuisi vuoden 2020 matkapakettiliikevaihtoon**, joka koronapandemian vuoksi on valtaosalla vakuusrekisterissä olevista yrityksistä vain murto-osa normaalivuoden liikevaihdosta. Vuonna 2021 maksuun tulevien maksukyvyttömyysmaksujen kertymä olisi jopa vuoden 2020 kertymää pienempi.

Myös yrityksiltä perittävät **valvontamaksut, jotka pohjautuvat kunkin yrityksen vakuusmaksuun**, olisivat vuonna 2021 edelleen normaalivuotta alemmat. Ovathan lähes kaikki rekisterissä olevat yritykset pudottaneet pandemian aikana vakuutensa vastaamaan olematonta matkamyyntiään. Ongelmana tässä järjestelmässä on kuitenkin se, että valvontamaksu perustuu kalenterivuoden korkeimpaan vakuussummaan ja takautuvasti hyvinkin kauas. Monella vakuusrekisterissä olevalla yrityksellä oli vuoden 2020 alussa vielä melko korkea vakuusmäärä, joka oli määritelty vuosien 2019–2020 vuodenvaihteen matkamyynnin piikin perusteella. Kun valvontamaksun laskutus vuonna 2021 tapahtuisi kalenterivuoden 2020 korkeimman vakuusmäärän mukaan, näiden yritysten valvontamaksu määräytyisi tammikuun 2020 eli pandemiaa edeltävän vakuusmäärän mukaan.

SMAL katsookin, että vaikka valtiolta jäisi jonkin verran verotuloja saamatta, valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksun perimättä jättäminen niin vuoden 2020 kuin vuoden 2021 osalta helpottaisi koronapandemian kurittamia yrityksiä. Arviomme mukaan vuoden 2021 maksukertymä olisi jonkin verran pienempi kuin vuoden 2020 kertymä.

5 a § Maksun perimättä jättäminen

SMAL pitää kannatettavana sitä, että lakia ehdotetaan väliaikaisesti muutettavan siten, että valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksua ei määrätä eikä peritä vuodelta 2020. **Lisäksi SMAL esittää, että pykälää muutetaan vielä siten, että valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksua ei määrätä eikä peritä myöskään vuodelta 2021.**

Lopuksi

SMAL on tyytyväinen, että valtio tukee koronapandemiasta kärsivää matkailutoimialaa valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksun väliaikaisella poistamisella. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, lain väliaikaisella muutoksella ei olisi merkittävää taloudellista vaikutusta valtion näkökulmasta. Monien matkailuyritysten – itse asiassa koko toimialan – kannalta maksun perimättä jättäminen vuosilta 2020 ja 2021 olisi kuitenkin tärkeä ja tervetullut vastaantulo valtiolta. Onhan suurin osa Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvonnassa olevista matkailuyrityksistä niitä, jotka ovat koronapandemiasta ja siihen liittyvistä hallituksen rajoitustoimista kaikkein eniten kärsineet ja yhä kärsivät.

SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)

Heli Mäki-Fränti
Toimitusjohtaja